

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2014

Województwo lubuskie

Dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska, prof. SGH

Dr Agnieszka Komor

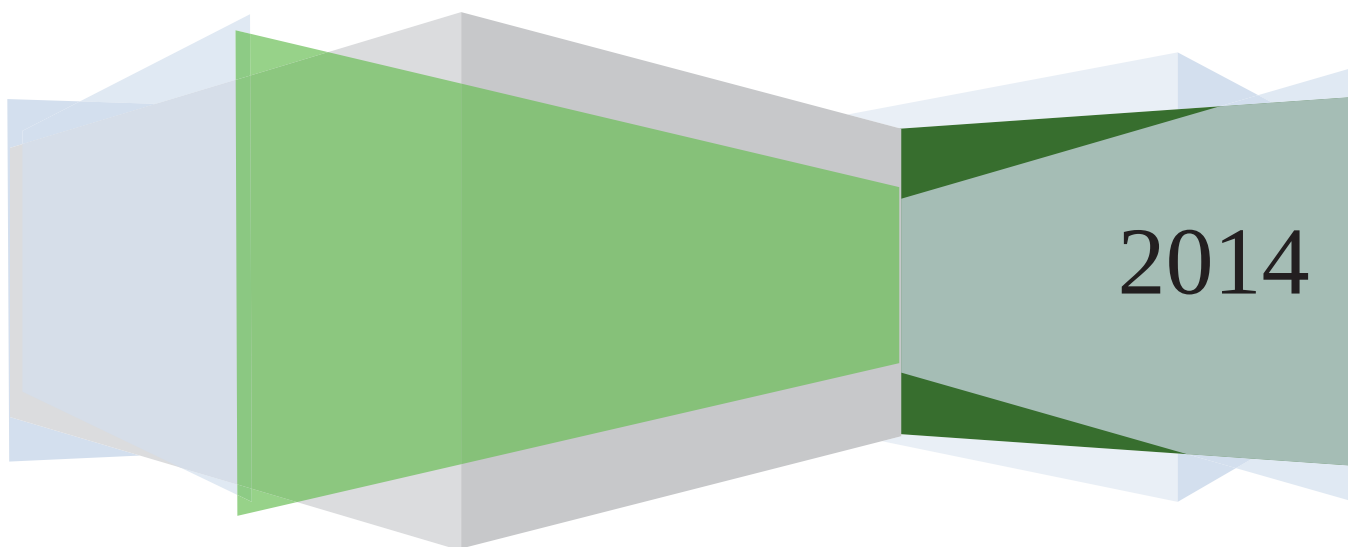
Dr Patrycjusz Zarębski

Mgr Mariusz Czernecki

Mgr Magdalena Typa

Raport przygotowany na zlecenie
Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.
w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Warszawa, grudzień 2014

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIIZ) jest instytucją rządową, która pomaga inwestorom od 1992 roku. Misją PAIIZ jest tworzenie pozytywnego wizerunku Polski w świecie i dzięki temu zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych poprzez zachęcanie międzynarodowych firm do inwestowania w Polsce. PAIIZ jest przydatnym partnerem dla zagranicznych przedsiębiorców wchodzących na polski rynek. Agencja przeprowadza inwestorów przez wszystkie niezbędne procedury administracyjne oraz prawne dotyczące danego przedsięwzięcia. Zapewnia również szybki dostęp do kompleksowej informacji dotyczących kwestii prawnych i biznesowych w zakresie inwestycji. Ponadto, pomaga w znalezieniu odpowiednich partnerów oraz dostawców, wraz z nowymi lokalizacjami.

PAIIZ zapewnia bezpłatne profesjonalne usługi doradcze dla inwestorów, w tym:

- pomoc przy wyborze lokalizacji inwestycji w Polsce,
- dostosowane do potrzeb inwestorów wizyty w Polsce,
- informacje na temat otoczenia prawnego i gospodarczego Polski,
- informacje na temat dostępnych zachęt inwestycyjnych,
- ułatwianie kontaktów z władzami centralnymi i lokalnymi,
- identyfikację dostawców i wykonawców,
- opiekę nad inwestorami działającymi na terenie Polski (wsparcie reinwestycji w Polsce).

Oprócz **Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK) OECD** prowadzi także Punkt Informacyjny dla firm, które są zainteresowane Funduszami Europejskimi. Działalności Agencji jest wspierana przez **Regionalne Ośrodki Pomocy Inwestorom**. Dzięki szkoleniom i stałemu wsparciu Agencji, ośrodki zapewniają kompleksowe usługi dla inwestorów na poziomie województwa.

Na stronie internetowej **www.paiz.gov.pl** inwestor znajdzie wszystkie niezbędne informacje o Polsce, polskiej gospodarce, regulacjach prawnych oraz inne szczegółowe informacje, które mogą być przydatne dla każdej firmy chcącej prowadzić swoją działalność na terenie Polski.

W 2011 roku zostało powołane Centrum Współpracy Gospodarczej PAIIZ Chiny - Polska zapewniając kompleksowe informacje o możliwościach inwestycyjnych w Polsce oraz oferując wsparcie dla chińskich firm w trakcie procesu inwestycyjnego. Centrum jest odpowiedzialne za: promocję Polski jako lokalizacji dla inwestycji zagranicznych, identyfikację źródeł zagranicznych inwestycji bezpośrednich, wspieranie misji i delegacji z Chin, przygotowywanie analiz i informacji, utrzymując stały kontakt z chińskimi firmami działającymi w Polsce. Więcej informacji o projekcie "Go China" można znaleźć na stronie: **www.gochina.gov.pl**.

Od 2013 roku natomiast PAIIZ realizuje program "Go Africa". Jego celem jest zachęcenie polskich przedsiębiorców do wejścia na rynki afrykańskie jak również promocja Polski w Afryce. By cel ten został osiągnięty PAIIZ organizuje: misje rozpoznawcze do krajów afrykańskich, udział polskich przedsiębiorców w targach, konferencjach, seminariach i warsztatach w Polsce jak również w Afryce. Ponadto Agencja przygotowuje publikacje o rynkach afrykańskich. Więcej informacji o projekcie "Go Africa" można znaleźć na stronie: **www.goafrica.gov.pl**.

WSTĘP

Niniejszy raport powstał na zamówienie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych jako kolejna edycja raportów atrakcyjności regionów. Raporty te są corocznie publikowane od 2008, co jest efektem wykorzystania w praktyce gospodarczej badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów.

Raport składa się z kilku części. W pierwszej z nich zaprezentowano w sposób syntetyczny gospodarkę województwa lubuskiego, zwracając uwagę na jego potencjał społeczno-gospodarczy oraz poziom i strukturę gospodarki. W zamieszczonej w tej części opracowania znajduje się tabelaryczne syntetyczne ujęcie najważniejszych informacji społeczno-gospodarczych z uwzględnieniem ocen atrakcyjności inwestycyjnej. Następnie zaprezentowano pozycję województwa na tle innych regionów Polski i Unii Europejskiej, zwracając uwagę na najważniejsze dla regionu rodzaje przemysłu oraz sektory wysokiej szansy.

Drugą część raportu poświęcono ukazaniu wewnętrznego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubuskiego w skali powiatów i gmin. W tym celu wykorzystano wyniki badań naukowych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odnoszące się do wszystkich gmin i powiatów w Polsce, co czyni zaprezentowane oceny lubuskich powiatów i gmin porównywalnymi z ocenami innych jednostek w pozostałych województwach Polski.

Trzecia część raportu jest poświęcona prezentacji wiodących instytucji otoczenia biznesu w województwie ze wskazaniem rodzaju wsparcia dla inwestorów. Następnie ukazane jest rozmieszczenie i efekty działalności specjalnych stref ekonomicznych w województwie. Część tę kończy prezentacja wyników konkursu „Gmina na 5!”, który pozwolił na wyłonienie gmin, które nie tylko są bardzo atrakcyjne pod względem atrakcyjności inwestycyjnej, ale i odznaczają się najlepszą dostępnością informacji użytecznych dla inwestorów i przedsiębiorców w kontaktach przez Internet.

Raport wieńczy aneks, w którym ujęto zestawienie tabelaryczne ocen atrakcyjności inwestycyjnej dla powiatów i gmin województwa. Zawiera on również tabelaryczne zestawienie efektów funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych.

W pracy zastosowano dwa podejścia do atrakcyjności inwestycyjnej. Wyróżniono **potencjalną atrakcyjność inwestycyjną** definiowaną jako zespół regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiąganie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji).

Ponadto zastosowano pojęcie **rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej**, rozumianej jako zdolność regionu do wykreowania satysfakcji klienta - inwestora i wywołania absorpcji kapitału finansowego i rzeczowego w formie inwestycji. Można ją mierzyć za pomocą efektywności poniesionych nakładów kapitału.¹

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej w wersji podstawowej (PAI1) oceniają walory lokalizacyjne regionów. Są one obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Wskaźniki odnoszą się do całości gospodarki narodowej oraz do poszczególnych wybranych sekcji gospodarki: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - turystyki i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Sekcje te stanowią trzon gospodarki regionalnej.

W raportach oprócz wskaźników PAI1 wykorzystano wskaźniki skonstruowane wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych od poziomu województw. Umożliwiają znacznie szerszy kontekst ocen atrakcyjności inwestycyjnej w porównaniu do wskaźników PAI1. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, czyli dla gospodarki narodowej a także w odniesieniu do ww. sekcji gospodarki.

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna może być odnoszona do poziomu województw ze względu na dostępność danych statystycznych.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji, dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie **Instytutu Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej** (<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>), a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

¹ Szerzej na ten temat m.in. w: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski jako źródło przedsiębiorczych przewag konkurencyjnych*, praca zespołowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Studia i Analizy Instytutu Przedsiębiorstwa, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012; H. Godlewska-Majkowska, *Polish regions and their investment attractiveness in the EU*, w: *POLAND Competitiveness Report 2013. National and Regional Dimensions*, M. Weresa (editor), Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013, s. 299-316.

1. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI REGIONALNEJ WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Województwo lubuskie usytuowane jest w środkowo – zachodniej części Polski, graniczy z Niemcami, co stanowi ważny element ułatwiający międzynarodową współpracę gospodarczą. Czternaście przejść granicznych oraz przynależność do Euroregionu Pro Europa Viadrina oraz Euroregionu "Sprewa-Nysa-Bóbr" zapewniają dobre warunki współpracy gospodarczej. Głównymi ośrodkami społeczno-gospodarczymi i administracyjnymi, a zarazem najbardziej atrakcyjnymi miejscami dla inwestorów są Gorzów Wielkopolski, stanowiący siedzibę administracji rządowej oraz Zielona Góra - siedziba władz samorządowych.

Atuty województwa to:

- bardzo korzystne położenie geopolityczne, przy granicy zachodniej, co umożliwia dostęp do atrakcyjnego rynku zbytu Niemiec oraz innych krajów Europy zachodniej,
- korzystne położenie na międzynarodowym szlaku transportowym - paneuropejskim korytarzu Wschód-Zachód, co umożliwia dostęp do rynków zagranicznych,
- bardzo dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna regionalna, zarówno drogowa i kolejowa, dobrze rozwinięta infrastruktura przygraniczna,
- dobrze rozwinięta sieć transportu wodnego (system wodny Odry umożliwia transport do zespołu portowego Szczecin – Świnoujście, a poprzez kanały Odra -Sprewa i Odra – Hawela region został włączony do systemu żeglugi śródlądowej Europy zachodniej,
- bardzo dobry dostęp do Internetu (pod tym względem województwo należy do najwyższej ocenianych regionów w Polsce),
- aktywność w obrębie euroregionów, elementem wyróżniającym Ziemię Lubuską jest transgraniczna lokalizacja międzynarodowego uniwersytetu „Viadrina” kształcącego, między innymi na kierunkach: zarządzanie, zarządzanie międzynarodowe, ekonomia, international business administration, prawo niemieckie, polsko-niemieckie wykształcenie prawnicze, kulturoznawstwo,
- bardzo duża leśistość, atrakcje turystyczne (zwłaszcza Park Mużakowski w gminie Łęknica, wpisany na Listę światowego dziedzictwa UNESCO) oraz liczne jeziora sprzyjające rozwojowi turystyki.

Dobre warunki rozwoju przemysłu dzięki obecności szkół wyższych prowadzących kierunki politechniczne oraz atrakcyjne oferty specjalnych stref ekonomicznych.

Zbiorczą charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa lubuskiego

Wyszczególnienie		Województwo lubuskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy				
PKB per capita w 2012 r. (zł/osoba)		34282,0	41439,1	-
Liczba ludności (osoby stan na stan na 31 XII 2013)		1021470	38495659	2,7%
Potencjał zasobów pracy				
Absolwenci szkół wyższych w 2013 r. (osoby)		5996	454986	1,3%
Absolwenci szkół średnich w 2013 r. (osoby)		6417	271333	2,4%
Liczba pracujących w 2013 r. (osoby)		405	15568	2,6%
Struktura pracujących w 2013 r.		sektor rolniczy 8,7% sektor przemysłowy 33,2% sektor usługowy 58,1%		12,0% 30,5% 57,5%
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie				
Nakłady inwestycyjne w 2012 r. (mln zł)		605,9	79942,6	0,8%
Kapitał spółek w 2012 r. (mln zł)		1958,1	206992,3	0,9%
Specjalne strefy ekonomiczne w województwie				
– Kostrzyńsko-Słubicka SSE – Wałbrzyska SSE				
Oceny wyróżniające województwo lubuskie wg PAI2 i RAI (klasa A, B i C)				
Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna PAI_2				
Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna RAI		Gospodarka narodowa klasa C Przemysł klasa C		
Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN				
Powiaty	Klasa A	m. Zielona Góra, m. Gorzów Wielkopolski		
	Klasa B			
Gminy	Klasa A	Zielona Góra (m), Gorzów Wielkopolski (m), Nowa Sól (m), Żary (m), Kostrzyn nad Odrą (m), Gubin (m), Żagań (m), Łęknica (m), Słubice (m-w)		
	Klasa B	Lubrza (w), Kłodawa (w), Zielona Góra (w), Babimost (m-w), Sulechów (m-w), Zbąszynek (m-w), Świebodzin (m-w), Skwierzyna (m-w), Wschowa (m-w)		

Objaśnienia

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

PAI – potencjalna atrakcyjność inwestycyjna, RAI - rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna

* Więcej informacji w Aneksie w tab. 4.

Źródło: opracowanie własne.

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2013 to 1 021 470 mieszkańców, co stanowiło 2,7% ludności Polski. W województwie lubuskim struktura wieku w roku 2013 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 18,4% osób, produkcyjny: 64,4% i poprodukcyjny: 17,2% (Polska analogicznie: 18,2%, 63,4% i 18,4%).

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 8 uczelni wyższych, w których kształcą się 19 000 studentów, czyli 1,2% studentów w skali kraju. W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 3,1% uczniów województwa, natomiast do techników 2,9%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa w sierpniu 2014 r. 13,1%, dla porównania w Polsce - 11,7%.² Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2014 wyniosło 3 293,5zł, czyli 94,0% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Województwo lubuskie dostarczyło w 2012 r. 2,2% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 34 282,0zł, przy średniej dla Polski 41 439,1zł. Wynik ten plasuje województwo na 9 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2003-2012 wyniosła 181,9%, przy średniej dla Polski równej 189,2%.

Struktura zatrudnienia w województwie charakteryzuje się udziałem sektora usług na poziomie 58,1% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 8,7% i 33,2% pracujących (GUS, BDL 2014).

W strukturze przemysłu województwa lubuskiego można zauważyć wybijają się kilka działów takie jak: produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (16% wartości produkcji sprzedanej całego przemysłu województwa na koniec 2013 roku), produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli wraz z produkcją wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania. (14%), produkcja artykułów spożywczych (10%), produkcja papieru i wyrobów z papieru (9%).

Region jest czołowym producentem wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli (13% krajowej wartości produkcji sprzedanej w 2013 roku), skór i wyrobów ze skór wyprawionych w skali całego kraju (10%) oraz papieru i wyrobów z papieru (7%).

W ostatnich trzech latach województwo lubuskie podwyższyło lub utrzymało swoją pozycję konkurencyjną, mierzoną udziałem w krajowej wartości produkcji sprzedanej w przypadku następujących działów przemysłu:³

² Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów (stan w końcu sierpnia 2012 r.) GUS.

³ Obliczenia na podstawie Biuletynu Statystycznego Województwa Lubuskiego, I kwartał 2014 oraz Biuletynu Statystycznego I kwartał 2014, www.stat.gov.pl (10.11.2014) . Za utrzymanie pozycji konkurencyjnej uznano zmianę do 0,25 punktu procentowego.

- produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawianych,
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń,
- produkcja mebli,
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli.

Dla inwestorów istotne znaczenie może mieć to, które sektory są postrzegane jako strategiczne przez władze województwa lubuskiego. Na podstawie strategii rozwoju regionalnego można do nich zaliczyć: celulozowo-papierniczy, drzewny, elektroniczny, spożywczy, szklarski i ceramika budowlana, maszynowy, biotechnologia

Ważną wskazówką dla inwestorów zainteresowanych dokonaniem inwestycji w województwie lubuskim, może być lista tzw. sektorów wysokich szans, ustalona przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych przy współpracy z samorządem województwa lubuskiego w oparciu o obserwacje tendencji w zakresie napływu inwestycji do tego województwa. Są to sektory:

- motoryzacyjny i elektroniczny,
- drzewny i papierniczy,
- spożywczy,
- szklarski.

Inwestycje te mogą być lokowane w specjalnie przygotowanych na preferencyjnych warunkach atrakcyjnych lokalizacjach oferowanych przez Specjalne Strefy Ekonomiczne: **Kostrzyńsko-Słubicka, Wałbrzyska, w następujących podstrefach:**

- **SSE Kostrzyńsko-Słubicka** podstrefy: Bytom Odrzański (m-w), Czerwieńsk (m-w), Dobiegniew (m-w), Gorzów Wielkopolski (m), Gubin (m), Gubin (w), Kargowa (m-w), Kostrzyn nad Odrą (m), Kozuchów (m-w), Lubsko (m-w), Międzyrzecz (m-w), Nowa Sól (m), Rzepin (m-w), Skwierzyna (m-w), Słubice (m-w), Sulęcín (m-w), Zielona Góra (m), Zielona Góra (w),
- **SSE Wałbrzyska** podstrefy: Szprotawa (m-w).

We wszystkich wymienionych lokalizacjach inwestorzy mogą uzyskać ulgę w podatku dochodowym sięgającą 35% - 55%, w zależności od wielkości przedsiębiorstwa - więcej na temat zasad pomocy publicznej:

http://www.paiz.gov.pl/strefa_inwestora/zachety_inwestycyjne_w_sse.

2. POZYCJA WOJEWÓDZTWA NA MAPIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ POLSKI I UNII EUROPEJSKIEJ

Województwo lubuskie należy do regionów uzyskujących dobre efekty ekonomiczne inwestycji, szczególnie przemysłowych, na co wskazuje dość wysoka ocena (klasa C) rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej dla gospodarki narodowej i przemysłu.

W oparciu o metodykę opracowaną przez zespół Instytutu Przedsiębiorstwa w ramach badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, od dwóch lat tworzona jest ocena atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich regionów Unii Europejskiej. Ocena ta oparta jest na pomiarze atrakcyjności zasobów pracy, rynku oraz innowacyjności.⁴ Ze względu na różną metodologię badań dla regionów w Polsce oraz regionów w Unii Europejskiej oraz zmienne uwzględnione w badaniu, ich wyniki są nieporównywalne. Dzieje się tak dlatego, że nie wszystkie dane dotyczące województw, gmin i powiatów są dostępne (np. nie wszystkie regiony posiadają aktualne informacje dotyczące infrastruktury).

W porównaniu do regionów Unii Europejskiej województwo lubuskie zajęło 222 roku miejsce spośród 270 przebadanych jednostek terytorialnych szczebla NUTS 2. W porównaniu do poprzedniego badania województwo poprawiło swoją pozycję o 15 miejsc. Mimo dość niskiej atrakcyjności inwestycyjnej (klasa E) województwo posiada przewagę konkurencyjną w zakresie kapitału ludzkiego. Mianowicie wśród wszystkich badanych regionów województwo lubuskie zostało sklasyfikowane na 11. miejscu w ocenie tego mikroklimatu.

Województwo jest bardziej atrakcyjne między innymi niż regiony:

- **bułgarskie:** Severoiztochen, Yugoiztochen, Severen tsentralen, Yuzhen tsentralen, Severozapaden;
- **greckie:** Kentriki Makedonia, Kriti, Notio Aigaio, Thessalia, Ipeiros, Dytiki Ellada, Sterea Ellada, Ionia Nisia, Dytiki Makedonia, Voreio Aigaio, Peloponnisos, Anatoliki Makedonia, Thraki;
- **hiszpańskie:** Castilla-La Mancha, Región de Murcia, Extremadura;
- **portugalskie:** Norte, Alentejo, Região Autónoma dos Açores, Centro;
- **rumuńskie:** Vest, Nord-Vest, Centru, Sud-Est, Nord-Est, Sud-Vest Oltenia, Sud - Muntenia;
- **słowackie:** Východné Slovensko;
- **węgierskie:** Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld;
- **włoskie:** Molise, Sardegna, Sicilia, Puglia, Calabria, Basilicata.

⁴ Więcej: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej*, praca zbiorowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2014 oraz

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>

3. ZRÓŻNICOWANIE WEWNĘTRZNE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTW

Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych jednostek administracyjnych województwa jest wynikiem oceny istotnych z punktu widzenia inwestora warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej. Za czynniki te przyjmuje się: sytuację na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuację rynkową oraz uwarunkowania przyrodnicze.

Ocena **ryнку pracy** informuje inwestora o możliwości pozyskania pracowników do planowych przedsięwzięć gospodarczych, nadwyżce lub niedoborach tych pracowników, co pośrednio wpływa na koszty zatrudnienia.

Ocena stanu **infrastruktury technicznej** pozwala planować przedsięwzięcia gospodarcze, które wymagają przygotowania terenu inwestycyjnego w podstawowe elementy techniczne, takie jak: instalacje przesyłowe: wody, gazu, prądu, a także urządzenia ochrony środowiska w postaci oczyszczalni ścieków.

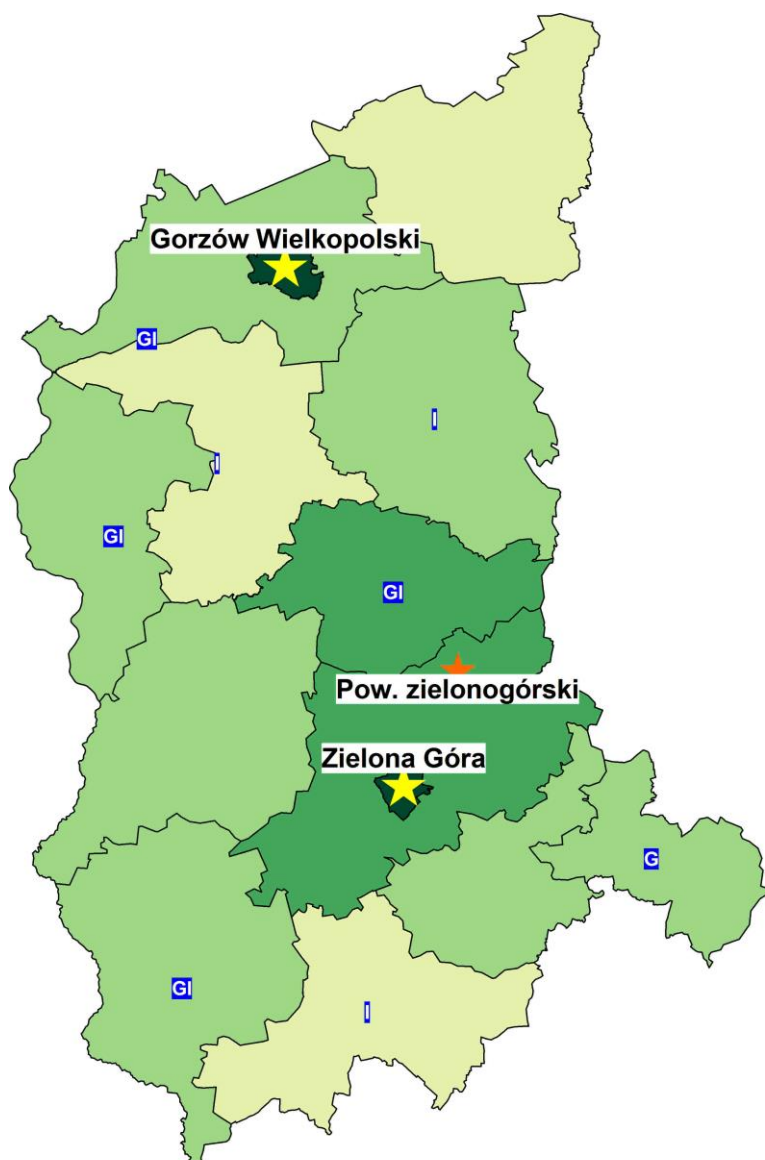
Infrastruktura społeczna oceniana jest przez pryzmat wyposażenia danej lokalizacji w budynki oraz urządzenia decydujące o jakości życia mieszkańców, czy też rozwoju kapitału ludzkiego, poprzez dostęp do edukacji, służby zdrowia, obiektów sportowo-rekreacyjnych, technologii informacyjnych, w tym Internetu.

Sytuacja rynkowa informuje inwestora o chłonności rynku, czyli liczbie potencjalnych konsumentów, a także pośrednio o ich zamożności, czyli możliwości nabywania towarów i usług.

Na potrzeby oceny atrakcyjności lokalizacji usług turystycznych i ich pochodnych, poddano ocenie **uwarunkowania przyrodnicze**, które stanowią jednocześnie istotny element kształtowania jakości życia mieszkańców.

Łączna ocena wszystkich wymienionych elementów w poszczególnych powiatach lub gminach, pokazuje przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej w województwie. Dodatkowo prezentowane są wyniki oceny dla poszczególnych obszarów gospodarki, takich jak: przemysł, handel, usługi turystyczne oraz usługi nowoczesne związane z działalnością profesjonalną, naukową oraz techniczną (rys. 3 i 4). Prezentowane na mapie wyróżnione lokalizacje oznaczono gwiazdami, które wskazują najwyższe oceny, wspomnianych już wyżej poszczególnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Rysunek 3. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. lubuskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW
dla gospodarki narodowej w 2012

- A
- B
- C
- D
- E
- F

Najwyższa ocena
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla poszczególnych sekcji
wg PKD C, G, I, M

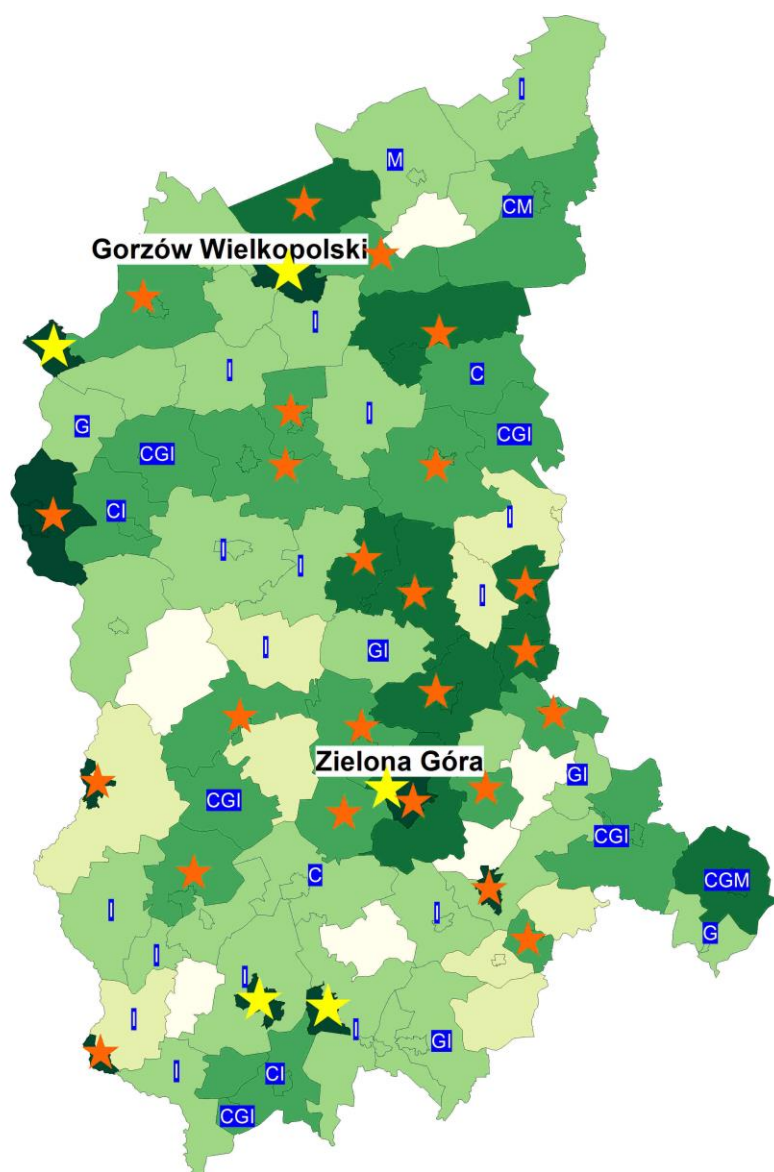
- C Przemysł
- G Handel
- I Hotele i restauracje
- M Działalność profesjonalna,
naukowa i techniczna

Powiaty oznaczone złotą gwiazdą:

Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 4. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin woj. lubuskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN
dla gospodarki narodowej w 2012

- A
- B
- C
- D
- E
- F

Najwyższa ocena
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla poszczególnych sekcji
wg PKD C, G, I, M

- C Przemysł
- G Handel
- I Hotele i restauracje
- M Działalność profesjonalna,
naukowa i techniczna

Gminy oznaczone złotą gwiazdą:

Gorzów Wielkopolski (m), Kostrzyn nad Odrą (m), Zielona Góra (m), Żagań (m), Żary (m)

Źródło: Opracowanie własne.

Gwiazda pomarańczowa oznacza, iż powiat lub gmina uzyskała ponad przeciętną ocenę we wszystkich analizowanych obszarach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych) natomiast **gwiazda złota** jest najwyższym wyróżnieniem i oznacza najwyższą ocenę wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w danym powiecie lub gminie.

W grupie powiatów najwyżej ocenione miasta - **złote gwiazdy** to: Gorzów Wielkopolski oraz Zielona Góra oraz wyróżniony **gwiazdą pomarańczową** powiat ziemski zielonogórski.

W grupie gmin miejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to miasta: Gorzów Wielkopolski (m), Kostrzyn nad Odrą (m), Zielona Góra (m), Żagań (m), Żary (m), oraz wyróżnione
- **gwiazdą pomarańczową**: Gubin (m), Łęknica (m) i Nowa Sól (m).

W grupie gmin wiejskich wyróżnione:

- **gwiazdą pomarańczową** to: Kłodawa (w), Lubrza (w), Santok (w), Świdnica (w), Zabór (w) i Zielona Góra (w).

W grupie gmin miejsko-wiejskich wyróżnione:

- **gwiazdą pomarańczową** to gminy: Babimost (m-w), Bytom Odrzański (m-w), Czerwieńsk (m-w), Kargowa (m-w), Krosno Odrzańskie (m-w), Lubniewice (m-w), Lubsko (m-w), Międzyrzecz (m-w), Skwierzyna (m-w), Słubice (m-w), Sulechów (m-w), Sulęcín (m-w), Świebodzin (m-w), Witnica (m-w) i Zbąszynek (m-w).

4. WSPARCIE INSTYTUCJONALNE INWESTORA I PRZEDSIĘBIORCY W WOJEWÓDZTWIE

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw.

4.1. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. izby gospodarcze, stowarzyszenia, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne, centra transferu technologii, ośrodki doradztwa, instytucje finansowe oraz agencje rozwoju.

Dla inwestorów szczególnie ważnym wsparciem jest system regionalnych Centrów Obsługi Inwestora stworzony przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w porozumieniu z marszałkami województw dla zapewnienia inwestorom kompleksowej obsługi na poziomie każdego województwa.

W województwie lubuskim jest to:

Centrum Obsługi Inwestora działające w strukturze
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego
<http://www.coi-lubuskie.pl>

Lubuskie Centrum Obsługi Inwestora jako Partner PAIiIZ to: „one stop shop”, źródło potrzebnych inwestorowi informacji regionalnych, przepisów i aktów prawnych, ofert inwestycyjnych oraz aktualnych danych o gospodarce regionu, jednostka której pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje do obsługi inwestorów. Personel COI działa według standardów określonych przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., został przeszkolony w Agencji i ma zapewnioną stałą pomoc merytoryczną jej pracowników.

Bardzo istotnym narzędziem wspomagającym inwestorów są Specjalne Strefy Ekonomiczne, których zasady działania oraz efekty zostały opisane w dalszej części raportu.

Poniżej prezentujemy szereg wybranych instytucji okołobiznesowych w województwie lubuskim, które pracują na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, poprzez wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii i pobudzanie tworzenia powiązań kooperacyjnych oraz innych form współpracy. Są to:

Centrum Biznesu Spółka z o. o. w Zielonej Górze (<http://www.centrumbiznesu.zgo.pl>)

Centrum Biznesu to spółka, która stanowi własność miasta. Celem działalności Centrum jest promocja miasta i regionu oraz sprawna i profesjonalna obsługa instytucji biznesowych. Oferta Centrum obejmuje wynajem pomieszczeń z przeznaczeniem na działalność biurową, handlową lub magazynową w budynku zlokalizowanym w śródmieściu Zielonej Góry. Spółka dysponuje infrastrukturą umożliwiającą organizację sympozjów, szkoleń i konferencji międzynarodowych oraz imprez o charakterze plenerowym.

Lubuski Park Przemysłowo – Technologiczny Sp. z o.o. (www.lppt.pl)

PNT składa się z dwóch kompleksów: Parku Naukowo – Technologicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Parku Przemysłowego objętego statusem Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Realizacja idei Parku umożliwi transfer badań, nowoczesnych technologii i innowacji z obszaru nauki do gospodarki. Tereny Parku Przemysłowego planuje się

z przeznaczeniem pod inwestycje produkcyjne, składy i magazyny, zabudowę usługową (szczególnie inwestycje z branży high-tech).

Park Naukowo-Technologiczny Uniwersytetu Zielonogórskiego w Nowym Kisielinie (www.pnt.uz.zgora.pl)

PNTUZ został oficjalnie otwarty 30 października 2014 roku. Wśród zadań Parku można wymienić m.in.: przybliżanie wyników badań naukowych do praktyki społecznej i gospodarczej regionu; tworzenie nowych technologii lub ulepszanie istniejących na podstawie prowadzonych prac technologicznych i prób na instalacjach z wykorzystaniem aparatury oraz specjalistycznego wyposażenia PNTUZ; wspieranie procesu transferu technologii i promocję innowacyjności; inspirowanie powstawania oraz rozwój małych i średnich firm technologicznych. W ramach Parku funkcjonują Centra Naukowe wraz z laboratoriami: Centrum Budownictwa Zrównoważonego i Energii, Centrum Innowacji – „Technologie dla Zdrowia Człowieka”, Centrum Technologii Informatycznych, Centrum Logistyczne PNT i Platformy Na Rzecz Nauki i Gospodarki. W Parku działa także Inkubator Przedsiębiorczości.

Park Technologiczny INTERIOR w Nowej Soli (<http://www.interiorns.pl/>)

Misją Parku jest rozwój przedsiębiorczości poprzez budowę platformy współpracy przemysłu z nauką i otoczeniem biznesu oraz stworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych, innowacyjnych przedsiębiorstw. Rezydenci parku to firmy z branży elektrycznej, IT, produkcyjnej oraz ochrony środowiska. Park oferuje usługi edukacyjne (szkoleniowe, doradcze), wynajem powierzchni biurowej, konferencyjnej i magazynowej, usługi centrów laboratoryjnych (Laboratorium Nauk Teleinformatycznych, Laboratorium badań korozyjnych, Laboratorium meteorologiczne, Laboratorium metalowe, Data Center). Na terenie Parku działa również żłobek przyzakładowy.

Gorzowski Ośrodek Technologiczny Park Naukowo Przemysłowy Sp. z o.o. (<http://gotechology.pl> – strona internetowa w budowie, <http://www.zgora.pios.gov.pl>)

Liderem oraz większościowym udziałowcem spółki, która rozpoczęła działalność w listopadzie 2013 r., jest Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Głównym obszarem specjalizacji GOT są projekty związane z technologiami środowiskowymi, obejmujące m.in. niekonwencjonalne źródła energii, odzysk surowców oraz unieszkodliwianie odpadów. Do obszarów działalności spółki należy: komercjalizacja innowacyjnych technologii środowiskowych pochodzących z instytucji badawczych oraz od przedsiębiorców, budowa profesjonalnego zaplecza badawczo-pomiarowego dedykowanego dla firm przemysłowych z regionu, przygotowanie kadr dla obecnych i przyszłych przedsiębiorców oraz promowanie nauk przyrodniczych i technicznych wśród dzieci i młodzieży (Klub Młodego Wynalazcy).

Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Zielonej Górze (www.region.zgora.pl)

Misją Agencji jest podejmowanie działań inspirujących, wspomagających oraz promujących rozwój społeczno-gospodarczy regionu lubuskiego z uwzględnieniem standardów europejskich, a także aktywizowanie i wspieranie przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem sektora MŚP poprzez wdrażanie krajowych i europejskich programów

pomocowych. ARR S.A. posiada status Regionalnej Instytucji Finansującej dla wybranych działań Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2008-2015. Oferta Agencji obejmuje m.in. usługi szkoleniowe, doradcze i finansowe (w strukturze Agencji funkcjonuje Lubuski Fundusz Pożyczkowy).

Euroregion „PRO EUROPA VIADRINA” (www.euroregion-viadrina.eu)

Euroregion tworzą miasta, gminy i powiaty zrzeszone w stowarzyszeniach i związkach Euroregionu: Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu "Pro Europa Viadrina" oraz Niemieckie Stowarzyszenie Środkowa Odra. Głównym celem działania jest wspieranie partnerstwa transgranicznego i współpracy. Szczegółowe cele to wspieranie tożsamości regionalnej i myśli europejskiej, turystyka jako czynnik wzrostu, wspólna infrastruktura i ochrona środowiska, rozwój przedsiębiorczości oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

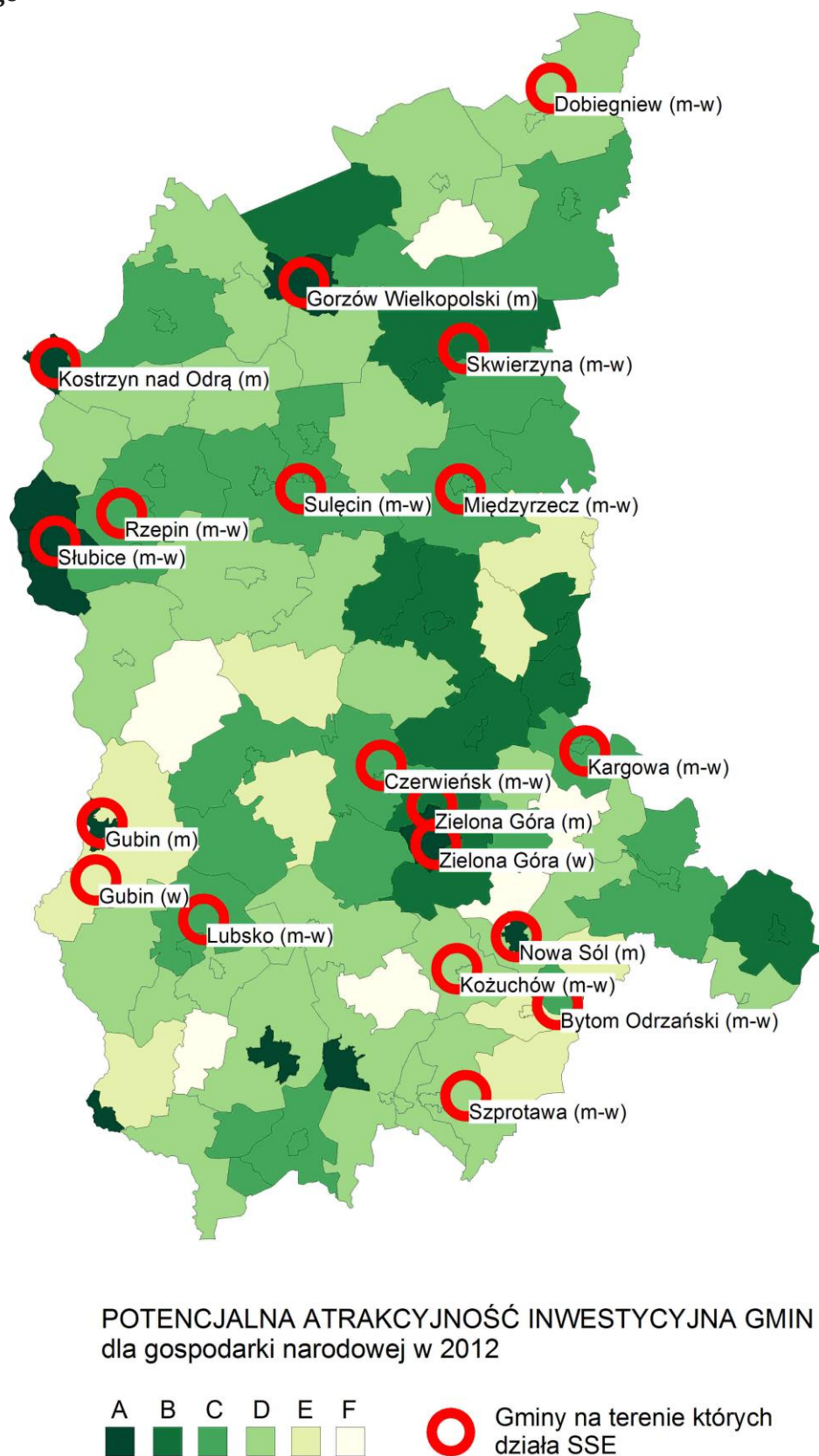
Euroregion „SPREWA-NYSA-BÓBR” (www.euroregion-snb.pl)

Euroregion jest platformą dobrowolnej współpracy polskich gmin z powiatami i miastami niemieckimi. Po polskiej stronie obejmuje południową i środkową część województwa lubuskiego (powiaty wraz z ich gminami: krośnieński, nowosolski, świebodziński, wschowski, zielonogórski, żagański, żarski, gmina Cybinka i Torzym oraz gmina Zbąszyń z województwa wielkopolskiego). Po stronie niemieckiej Euroregion obejmuje powiat Sprewa-Nysa oraz miasto Cottbus. Nadrzędnym celem Euroregionu jest wszechstronna działalność na rzecz obszarów przygranicznych Polski i Niemiec, ich sanacji ekologicznej, rozwoju gospodarczego i kulturalnego oraz stałej poprawy warunków życia ich mieszkańców, w tym zniwelowanie istniejących różnic sytuacji ekonomicznej.

4.2. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREFY EKONOMICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

Na terenie województwa lubuskiego funkcjonują 2 specjalne strefy ekonomiczne: Kostrzyńsko-Słubicka i Wałbrzyska. Do końca 2013 r. strefy swoim zasięgiem obejmowały nieruchomości położone na terenie 5 miast i 14 gmin - zob. rys. 5.

Rys. 5. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa lubuskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwsze tereny strefowe powołano w 1997 r. Przedsiębiorstwa strefowe działające w regionie poniosły do końca 2013 r. nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 3,1 mld zł, co stanowi 3% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły 9,1 tys. nowych miejsc pracy w regionie, co stanowi 5% wszystkich nowych miejsc pracy utworzonych w strefach (tab. 4 w Aneksie).

Struktura branżowa inwestycji jest dość zróżnicowana. Największe inwestycje zostały zrealizowane w branży papierniczej w Kostrzynie (ARCTIC PAPER KOSTRZYN S.A., ICT POLAND SP. Z O.O., PPHU UNIPACO S.A., HANKE TISSUE SP. Z O.O., „STENQVIST POLSKA” Sp. z o.o.), w branży wyrobów z tworzyw sztucznych lub produkcji urządzeń optycznych w Gorzowie (FAURECIA GORZÓW S.A., YETICO S.A., BriVictory Display Technology (Poland) SP. Z O.O., TPV DISPLAYS POLSKA SP. Z O.O., HMP HEIDENHAIN-MICROPRINT SP. Z O.O.) i branży motoryzacyjnej w Nowej Soli (BCC POLSKA SP. Z O.O., GROCLIN SERVICE SP. Z O.O. FABRYKA TAPICERKI SAMOCHODOWEJ FATSA SP. Z O.O., JOST POLSKA SP. Z O.O., UTESCHENY POLSKA SP. Z O.O., GEDIA POLAND ASSEMBLY SP. Z O.O., NORD NAPĘDY ZAKŁADY PRODUKCYJNE SP. Z O.O., VOIT POLSKA SP. Z O.O., JOST POLSKA SP. Z O.O., GEDIA POLAND ASSEMBLY SP. Z O.O., GEDIA POLAND SP. Z O.O., JOST POLSKA SP. Z O.O.).

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa lubuskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów z branży drzewnej, papierniczej, maszynowej oraz elektrotechnicznej, gwarantujących tworzenie miejsc pracy w dziedzinach, w których województwo dysponuje dużym potencjałem kadrowym oraz zapleczem okołobiznesowym, inwestorów wspierających rozwój klastra papierniczego oraz metalowego, przy uwzględnieniu firm i instytucji naukowych zainteresowanych transferem wiedzy innowacyjnej do przemysłu - zarówno w przypadku strefy Kostrzyńsko-Słubickiej oraz Wałbrzyskiej.

4.3. GMINA NA 5!

Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości i Analiz Regionalnych, działające przy Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej po raz kolejny opublikowało wyniki raportu z badania jakości obsługi potencjalnych inwestorów przez urzędy gmin. Przedmiotem badań jakościowych nad atrakcyjnością inwestycyjną jest ocena stron internetowych oraz kontaktu elektronicznego w wersji polsko - i anglojęzycznej z urzędami gmin, przy wykorzystaniu metody tajemniczego klienta (ang. *mystery client*). Ocenę poziomu obsługi inwestora przy wykorzystaniu elektronicznych narzędzi komunikacji stanowi suma badanych elementów. Wyróżniające się jednostki samorządu terytorialnego otrzymują tytuł Gmina na 5!. W tegorocznej edycji na potrzeby rankingu ocenie poddano wszystkie gminy klasy A i B wg rankingu PAI 2012.

W efekcie przeprowadzonej oceny tytułem "Gminy na 5!" wyróżniono 59 gmin, z czego jedyne miasto Zielona Góra z terenu województwa lubuskiego. Bardzo dobrze została oceniona strona internetowa miasta, dość dobrze odpowiedź na wiadomość w języku polskim. W porównaniu do poprzedniego badania jest progres, gdyż odpowiedź nadeszła również na wiadomość w języku angielskim.

ANEKS

Tabela 1. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Województwo	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Województwa						
DOLNOŚLĄSKIE	0,39	A	A	A	B	A
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,29	C	C	E	D	D
LUBELSKIE	0,17	F	F	F	F	F
LUBUSKIE	0,23	E	E	D	C	D
ŁÓDZKIE	0,29	C	C	D	E	D
MAŁOPOLSKIE	0,32	C	C	B	B	C
MAZOWIECKIE	0,4	A	A	A	A	A
OPOLSKIE	0,22	E	E	D	E	D
PODKARPACKIE	0,23	E	E	E	E	D
PODLASKIE	0,2	F	F	F	E	E
POMORSKIE	0,34	B	C	B	A	B
ŚLĄSKIE	0,41	A	A	B	C	A
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,16	F	F	F	F	F
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,24	E	E	C	C	E
WIELKOPOLSKIE	0,31	C	C	C	D	B
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,34	B	B	B	A	B

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej

Tabela 2. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Powiaty						
m. Zielona Góra	0,347	A	A	A	A	A
m. Gorzów Wielkopolski	0,320	A	A	A	A	A
zielonogórski	0,248	C	C	C	B	C
świebodziński	0,241	C	D	C	B	D

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej

Tabela 3. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Gminy miejskie						
Zielona Góra (m)	0,273	A	A	A	A	A
Gorzów Wielkopolski (m)	0,265	A	A	A	A	A
Nowa Sól (m)	0,249	A	A	A	C	A
Żary (m)	0,244	A	A	A	A	A
Kostrzyn nad Odrą * (m)	0,241	A	A	A	A	A
Gubin (m)	0,240	A	A	A	C	A
Żagań (m)	0,238	A	A	A	A	A
Łęknica (m)	0,224	A	A	A	A	C
Gozdnica (m)	0,184	C	C	A	B	D
Gminy wiejskie						
Lubrza (w)	0,217	B	B	A	A	C
Kłodawa (w)	0,207	B	B	C	B	A
Zielona Góra (w)	0,204	B	B	C	A	B
Świdnica (w)	0,195	C	C	C	C	B
Zabór (w)	0,188	C	C	C	B	C
Santok (w)	0,187	C	C	C	B	C
Bobrowice (w)	0,184	C	C	C	B	D
Wymiarki (w)	0,184	C	D	D	D	D
Pszczew (w)	0,183	C	C	C	B	D
Przytoczna (w)	0,182	C	C	D	D	D
Gminy miejsko-wiejskie						
Słubice (m-w)	0,221	A	A	B	A	A
Babimost (m-w)	0,216	B	B	A	A	B
Sulechów (m-w)	0,215	B	B	B	A	A
Zbąszynek (m-w)	0,212	B	B	B	C	B
Świebodzin (m-w)	0,211	B	B	B	B	B
Skwierzyna (m-w)	0,206	B	B	C	C	B
Wschowa (m-w)	0,202	B	C	B	D	B
Międzyrzecz (m-w)	0,198	C	C	C	C	B
Lubsko (m-w)	0,198	C	C	C	B	B
Czerwieńsk (m-w)	0,196	C	C	C	C	B
Bytom Odrzański (m-w)	0,196	C	C	C	C	C
Kargowa (m-w)	0,195	C	C	C	C	C

Sława (m-w)	0,190	C	C	C	B	D
Lubniewice (m-w)	0,190	C	C	C	B	C
Krosno Odrzańskie (m-w)	0,189	C	C	C	C	C
Witnica (m-w)	0,189	C	C	C	C	C
Sulęcín (m-w)	0,188	C	C	C	B	C
Drezdenko (m-w)	0,188	C	C	D	D	C
Iłowa (m-w)	0,183	C	C	D	A	D
Rzepin (m-w)	0,182	C	C	D	A	D
Ośno Lubuskie (m-w)	0,182	C	C	C	B	D

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

Źródło: jak do tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2014).

Tabela 4. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH NA KONIEC 2013 R.

Nazwa SSE	Powiat, gmina	Skumulowane nakłady inwestycyjne na koniec 2013 r. w mln zł	Liczba nowych miejsc pracy na koniec 2013 r.	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w nowych inwestycjach)
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat gorzowski (m) Kostrzyn nad Odrą	1 226,62	2 618	papier i wyroby z papieru
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat międzyszecki (m-w) Międzyrzecz	127,07	341	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat międzyszecki (m-w) Skwierzyna	0,00		brak branży wiodącej
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat słubicki (m-w) Rzepin	43,11	161	usługi związane z administracyjną obsługą biura i pozostałe usługi wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat słubicki (m-w) Słubice	168,28	552	drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat strzelecko-drezdenecki (m-w) Dobiegniew	0,00		brak branży wiodącej
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat sulęciński (m-w) Sulęcín	0,00		brak branży wiodącej
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat m. Gorzów Wielkopolski (m) Gorzów Wielkopolski	801,12	3 354	komputery, wyroby elektroniczne i optyczne, pojazdy samochodowe (z wyłączeniem motocykli),

				przyczepy i naczepy
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat krośnieński (m) Gubin	25,20	124	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat krośnieński (w) Gubin	14,94	0	artykuły spożywcze
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat nowosolski (m) Nowa Sól	671,26	1 312	metale, pojazdy samochodowe (z wyłączeniem motocykli), przyczepy i naczepy
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat nowosolski (m-w) Bytom Odrzański	3,28	7	drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat nowosolski (m-w) Koźuchów	0,00		brak branży wiodącej
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat zielonogórski (m-w) Czerwieńsk	24,64	93	skóry i wyroby ze skór wyprawionych, magazynowanie i usługi wspomagające transport
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat zielonogórski (m-w) Kargowa	0,00		brak branży wiodącej
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat zielonogórski (w) Zielona Góra	0,00		brak branży wiodącej
Wałbrzyska	Powiat żagański (m-w) Szprotawa	0,00		brak branży wiodącej
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat żarski (m-w) Lubsko	2,14	1	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Kostrzyńsko-Słubicka	Powiat m. Zielona Góra (m) Zielona	40,60	538	wyroby metalowe gotowe, z

Góra	wyłączeniem maszyn i urządzeń, urządzenia elektryczne i nieelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego
------	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Oznaczenia: (m) - miasto, (m-w) gmina miejsko-wiejska, (w) gmina wiejska

Tłumaczenie oraz redakcja raportu: Magdalena Senderowska, Paulina Mechło